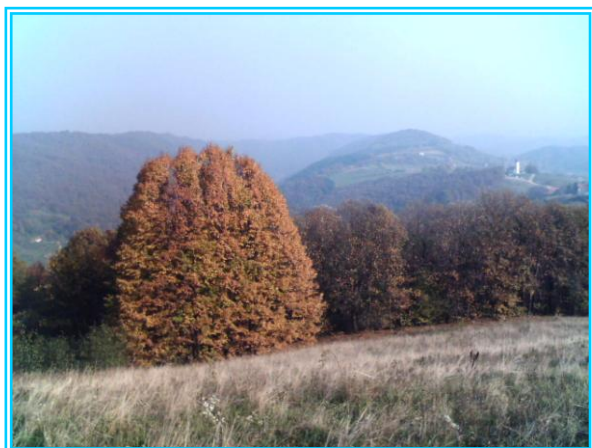

ČETIRI GODIŠNJA DOBA NA LIPI:

Jesen

Jesen.

Stigla je neprimjetno. Laganim dahom otpuhнула je prema jugu ljeto iz Sesevetskog prigorja. Jednog se jutra nenajavljena iza zamagljenih prozora još uvijek toplih domova pojavila neprozirna zavjesa sive jesenske magle. Ali kad ju je sunce potjeralo i svojim zlaćanim zrakama obasjalo Zemlju, nebo je postalo modro, a šuma šarena. Nikada, kao u jesen, čovjek ne primjećuje toliko boja oko sebe, u sebi i u prirodi. Ljudi obično gledaju boje dana ujutro, na njegovom početku, i na večer, na njegovom kraju. Ali u jesen primjećuju mnoštvo nijansa boja dana, koje se međusobno pretapaju, sa svakim novim njegovim trenutkom. Na primjer na Lipi. Na Lipi se jedna jedina sekunda sastoji od mnoštva različitih boja. Dok hodamo po lišću, koje je otpalo s listopadnih stabala bukava, grabova i hrastova, ono šušti pod nogama. Žute se tikve u poljima i zrnje kukuruza na klipovima. Miriše grožđe u vinogradima, a na voćkama se crvene jabuke i plave šljive. Kruške se još čvrsto drže na granama i upijaju svaku zraku toplog jesenskog sunca. Smeđi kesteni skrivaju se pod lišćem i u bodljikavim čahurama. Žirovi su slastan zalogaj divljim svinjama, čiji su tragovi ostali na vlažnoj zemlji. Uzorane oranice spremno čekaju zimsku studen.

Na dan početka jeseni 23. rujna, dan i noć traju po 12 sati, pa postupno nakon toga datuma dani postaju za jednu minutu kraći od noći, a noći za jednu minutu duže od dana. I tako će sve do prvog dana proljeća dani biti kraći od noći.

Jesen u Sesevetskom prigorju započinje kišom i maglama, a završava snijegom. Između toga su prekrasni dani obojeni crvenom, bakrenom, zlatnom i žutom bojom. Polako zamire cvrkut ptica i priroda tone u zimski san.

Za planinare je jesen plodovima bogato godišnje doba. Naiđu li na neku tikvu žutu, zelenu ili crvenu, okruglu ili dugu, kvrgavu ili u obliku vrganja, ostavljenu nasred puta, mogu je ponijeti kući,

očistiti i pripremiti ukusnu bučnicu. Osušene koštice zdrave su i ukusne grickalice za duge zimske večeri, ali i dodatak kruhu i kolačima. Jeste li znali da je tikva u drevnim vremenima bila slavljena kao simbol obilja i plodnosti? Kinezi su je zvali "prva među povrćem", "carica zeleni". Tikva je tipično zimsko povrće, od kojeg se jelo priprema samo od mesa, bez kore i koštica.

Obronci Lipe u jesen su puni plodova kestena. Pitomi kesten je jedna od prvih namirnica koju su jeli ljudi i za to postoje arheološki dokazi. Botaničari kesten ubrajaju u voćke, no zbog načina i mjesta rasta spada i u šumsko drveće. Kesteni su bogati vodom, bjelančevinama, ugljikohidratima, škrobom, kalcijem, kalijem, a sadrže i fosfor, željezo i većinu vitamina iz skupine B. Lako su probavljivi. Plodovi koji se skuhaју ili ispeku veoma su ukusni i omiljeni su kao samostalno jelo ili kao dodatak raznim slasticama i jelima.

Svaki planinar zna kako je ukusan čaj spravljen od pravog planinskog voća ili bilja i kako je primamljiv njegov miris, koji lebdi nad stolovima u planinarskoj kući. Ali može ga se ponijeti i vlastitoj kući. Za ukusan čaj od šipka treba se malo pomučiti, malo čak i izgresti na trnje, ali kad dom zamiriše po šipku, sva se bol zaboravlja. Šipak je važan izvor vitamina C, a zbog pektina i voćnih kiselina djeluje kao blag purgativ.

I konačno, pjesmica za kraj: *Muhara, muhara u šumici stoji, marljivo točkice na šeširu broji. Ne dirajte molim vas haljinicu moju, najnoviji model po jesenskom kroju. Svatko me poznaje sa sličica iz knjiga, a što nisam jestiva, nije moja briga. Zato molim ne dirajte haljinicu moju, najnoviji model po jesenskom kroju.* Nemojte je nipošto kušati! Ali panjevčice! Nije li prizor veličanstven?!

Dakle, što još čekate? Jesen vas čeka na Lipi!